

Ενότητα 6

- Γράφουμε επιστολές και προσκλήσεις σε φίλους
- Περιγράφουμε δραστηριότητες με φίλους
- Αλλάζουμε τον ευθύ σε πλάγιο λόγο και τον πλάγιο σε ευθύ
- Αναγνωρίζουμε και χρησιμοποιούμε σωστά τις αποτελεσματικές και τελικές προτάσεις

Φίλοι από άλλες χώρες

Πολλά σχολεία της χώρας μας έχουν επικοινωνία με σχολεία άλλων χωρών, έτσι ώστε να δώσουν την ευκαιρία στους μαθητές τους να κάνουν φίλους παντού. Αυτό γίνεται από παλιά σε αρκετά σχολεία μας. Βέβαια, τότε η επικοινωνία γινόταν αποκλειστικά με επιστολές.

Δείτε τι δημοσίευσε ένα σχολείο της Χίου για εκείνη την εποχή στην ιστοσελίδα του*:

«Το σχολείο μας πάντα ανέπτυξε σχέσεις φιλίας με άλλα σχολεία του εσωτερικού και του εξωτερικού. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η φιλία που ανέπτυξαν οι μαθητές του σχολείου μετά του σχολείου της Νέας Υόρκης της Αμερικής *Little Tor Elementary School** το 1967. Κάθε παιδί του Η΄ Δημοτικού Σχολείου αλληλογραφούσε με ένα παιδί του σχολείου *Λιτλ Τορ*».

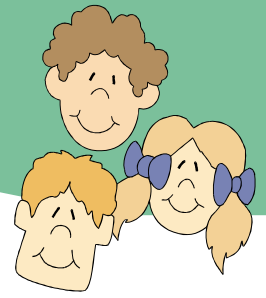
Αποτέλεσμα αυτής της αλληλογραφίας ήταν η ανάπτυξη φιλίας μεταξύ μαθητών και δασκάλων με ανταλλαγή αναμνηστικών δώρων. Ένα από τα ενθύμια της εποχής αυτής είναι:

«... ένα χρυσομέταλλο σετ λουστραρισμένο με καρυδί χρώμα εις ανταπόδοσιν της αλληλογραφίας μεταξύ των μαθητών των δύο σχολείων. Τρεις γραμμές των ωραίων χαραγμένων ελληνικών ακολούθησαν γραμμές χαραγμένες εις τα αγγλικά... Μετά έρχεται το όνομα και η διεύθυνση του τοπικού σχολείου».

*www.8dim-chiou.chi.sch.gr

*Δημοτικό σχολείο του Λιτλ Τορ

οι φίλοι μας, οι φίλες μας

Από απόσπασμα αλληλογραφίας της εποχής μαθαίνουμε:

«... Δέματα και επιστολές διπλού ενδιαφέροντος αντηλλάγησαν το πρώτο έτος. Στην Ελλάδα εστάλησαν νομίσματα αμερικάνικα, μικρές εθνικές πέτρες, φωτογραφίες τοπικές, μικρά ανθοδοχεία και μικροί προσωπικοί θησαυροί. Από την Ελλάδα έφθασαν μικρά πακέτα της τσίχλας παραγωγής Χίου, τεμάχια άγευστων κρυστάλλων εκ των οποίων έγινε η μαστίχα, φωτογραφίες της νήσου Χίου και χρωματιστά βιβλία...».

1. Στα παραπάνω κείμενα κάποιες λέξεις και φράσεις είναι γραμμένες στην «επίσημη» γλώσσα εκείνης της εποχής, στην καθαρεύουσα. Μπορείτε να τις βρείτε και να τις ξαναγράψετε όπως τις χρησιμοποιούμε σήμερα;

... μετά του σχολείου... => με το σχολείο

Ακόμη, αντάλασαν προσκλήσεις για να επισκεφτούν μαθητές του ενός σχολείου το άλλο. Σχετικό είναι ένα γράμμα της εποχής αυτής που έγραψε μια μητέρα μαθήτριας στην Αμερική προς τον διευθυντή του σχολείου στην Ελλάδα, μεταφρασμένο απόσπασμα του οποίου παραθέτουμε:

« Αγαπητέ κύριε Μαλλά,

Η κόρη μου Ρομπέρτα γράφει στην Αλεξάνδρα Λατουσάκη εδώ και δύο χρόνια και μια ωραία φιλία αναπτύσσεται. Η Ρομπέρτα μάς μιλάει πολύ για την Αλεξάνδρα, και αυτό μας έδωσε μια ιδέα. Σκεφτήκαμε με τον άνδρα μου να πάρουμε την Αλεξάνδρα στην Αμερική για να περάσει δύο εβδομάδες μαζί μας ως επισκέπτρια. Θα μπορούσε να παρακολουθεί μαθήματα με τη Ρομπέρτα και να πηγαίνει στα αθλήματα μαζί της και στο μάθημα χορού, ώστε να μπορεί να πάρει μέρος στη ζωή της κόρης μου. Μίλησα στον κ. Γουέμπ γι' αυτή την ιδέα και χάρηκε πολύ».

2. Τι λέτε να απάντησε ο κύριος Μαλλάς; Συμπληρώστε το γράμμα:

Αγαπητή κ. ...,

Η πρόσκληση για να περάσει η μαθήτριά μας δύο εβδομάδες μαζί με την οικογένειά σας και να
..... μας τιμά ιδιαίτερα.

Θα μιλήσω στους γονείς της ώστε να
.....

Με όλη μου την εκτίμηση

.....

6

Όταν προσκαλούμε κάποιον, πρέπει να αναφέρουμε τον **σκοπό** αυτής της πρόσκλησης (π.χ. να έρθει στο σπίτι μας ή για να πάμε κάπου μαζί του ή για άλλο λόγο). Χρησιμοποιούμε λοιπόν προτάσεις που αρχίζουν με το *για να* ή το *να* και ονομάζονται **τελικές** (από την αρχαία λέξη τέλος = σκοπός) και προτάσεις που αρχίζουν με το *ώστε* και ονομάζονται **αποτελεσματικές** ή **συμπερασματικές**. Προσέχουμε να μην μπερδεύουμε τις τελικές προτάσεις που αρχίζουν με το *να* με τις προτάσεις που αρχίζουν με το *να* και είναι αντικείμενο ρημάτων. Για να τις ξεχωρίσουμε, δοκιμάζουμε αν μπορούμε να βάλουμε στη θέση του *να* το *για να*, π.χ.: *Θέλω να βγω έξω να πάρω αέρα => Θέλω να βγω έξω για να πάρω αέρα.*

3. Έχετε φίλους σε ξένες χώρες; Αν δεν έχετε, σκεφτείτε μήπως είναι καιρός να αποκτήσετε! Πολλά σχολεία ξένων χωρών ζητούν επικοινωνία με ελληνικά. Επίσης, το διαδίκτυο προσφέρει πολλές ευκαιρίες επικοινωνίας με παιδιά άλλων χωρών ή με Ελληνόπουλα που ζουν στο εξωτερικό.

Ας φανταστούμε πως θα θέλατε να γράψετε ένα γράμμα σε έναν καινούριο φίλο σας (ή φίλη) από μια ξένη χώρα. Σκεφτείτε τι θα έπρεπε να γράψετε σε ένα τέτοιο γράμμα.

- Πληροφορίες για σας (το όνομά σας, τα ενδιαφέροντά σας και ό,τι άλλο θέλετε)
- Για το σχολείο σας
- Για την πόλη σας ή το χωριό σας
- Για την Ελλάδα
- Ό,τι άλλο νομίζετε ότι χρειάζεται ή είναι κατάλληλο

4. Η λέξη **φίλος** προέρχεται από το αρχαίο ρήμα *φιλώ*, που σήμαινε *αγαπώ*. Η οικογένεια της λέξης είναι πολύ μεγάλη.

Βάλτε τις λέξεις στο σωστό κουτί:

φιλόσοφος, φιλαράκος, φιλιανανώνστης, φίλια, φιλάργυρος, φιλιώνω, φιλειρηνικός, φιλελεύθερος, φιλήσυκος, φιλεύω, φιλοδοξία, φιλόζωος, φιλάω, φιλόλογος, φιλικός, φιλόσοφος, φίλημα, φιλενάδα, φιλότιμος, φιλί, φιλόξενος

οι φίλοι μας, οι φίλες μας

φίλος

φιλ + κατάληξη

φιλ + β' συνθετικό

Οι σύνθετες λέξεις, όπως ξέρουμε, συνδυάζουν δύο ή περισσότερες σημασίες, ανάλογα με το πόσες λέξεις τις αποτελούν. Μπορούμε να καταλάβουμε τι σημαίνουν αν τις αναλύσουμε στα συνθετικά τους και βάλουμε και λίγο τη φαντασία μας να δουλέψει. Κάποιες από αυτές χρειάζεται να ανοίξουμε το λεξικό μας για να τις εξηγήσουμε.

Έτσι, η λέξη *φιλιαναγνώστης* σημαίνει ο φίλος της ανάγνωσης, δηλαδή αυτός που του αρέσει πολύ να διαβάζει. Η λέξη *φιλύποπος* σημαίνει ότι κάποιος συνήθως υποψιάζεται τους άλλους, ότι δεν έχει εμπιστοσύνη σε κανέναν. Η λέξη *φιλάσθενος* σημαίνει ότι κάποιος αρρωσταίνει εύκολα.

Αφού σκεφτείτε πώς αναλύονται οι λέξεις στα συνθετικά τους, προσπαθήστε να βρείτε τι σημαίνουν:

6

φιλότεχνος: αυτός που αγαπάει την τέχνη

φιλότιμος: _____

φιλόδοξος: _____

φιλοδώρημα: _____

φιλόλογος: _____

Μπορείτε να φτιάξετε μια ιστορία με τέτοιες σύνθετες λέξεις:

Ένας φιλότεχνος φιλόλογος ξεκίνησε να πάει να δει μια έκθεση ζωγραφικής. Ο υπάλληλος στην είσοδο ήταν πολύ φιλόξενος και φιλότιμος και _____

Προσέχουμε την ορθογραφία:

τον φίλο (ο φίλος)

το φύλλο (του δέντρου)

Οι λέξεις αυτές ακούγονται ίδιες, αλλά διαφέρουν στην ορθογραφία και στη σημασία. Λέγονται **ομώνυμα**.

Ιστορίες με φίλους

Η μικρή Τσιγγάνα έφτασε στο σπίτι του Δημήτρη λαχανιασμένη. Κρατούσε κάτι σφικτά. Είδε τη γιαγιά στην αυλή.

«Είναι εδώ ο Δημήτρης;»

«Δημήτρηνη, έλα κάτω που σε θέλει η φίλη σου».

Ο Δημήτρης έβγαλε το κεφάλι του από ψηλά. Την είδε που περίμενε.

«Ερχομαι».

«Τι να σε φιλέψουμε;» τη ρώτησε η γιαγιά.

«Τίποτα, ευχαριστώ. Βιάζομαι».

Ο Δημήτρης κατέβηκε γρήγορα γρήγορα τα σκαλοπάτια.

«Πώς και έτσι νωρίς; Θα ερχόμουν να σε πάρω».

«Ηθελα να σου δώσω κάτι. Πάμε λίγο έξω».

Βγήκαν από το σπίτι και κοντοστάθηκαν.

«Λοιπόν; Τι είναι;»

Άνοιξε τα χέρια της και του έδωσε μια φουσαρμόνικα. Το αγόρι έμεινε να κοιτάει την ανοιχτή της παλάμη.

«Είναι για σένα. Τη βρήκα στα πράγματα του παππού» είπε χωρίς να πάρει ανάσα.

Ο Δημήτρης εξακολουθούσε να την κοιτάζει.

«Γιατί δεν την κράτησες εσύ;» τη ρώτησε στο τέλος.

Τα μάτια της μικρής άρχισαν τώρα να βουρκώνουν.

«Αν ήθελα, θα την κράταγα. Όμως θέλω να την πάρεις εσύ».

Άπλωσε το χέρι του και την πήρε. Ήταν πανέμορφη. Ασημένια με σκαλιστά γράμματα επάνω.

«Δεν ξέρω να παίζω, όμως δε θα αργήσω να μάθω. Ευχαριστώ!» Την κοίταξε βαθιά στα σκοτεινά της μάτια. «Πολύ!»

«Χαίρομαι που σ' αρέσει. Τώρα πρέπει να βιαστώ, γιατί η μάνα μου με περιμένει».

«Στάσου λίγο. Έχω κάτι κι εγώ για σένα. Σκεφτόμουν να σ' το δώσω αργότερα, μα αφού ήρθαν έτσι τα πράγματα... Περίμενε».

Έτρεξε γρήγορα πάνω και ξανακατέβηκε στη στιγμή. Της έδωσε μια χρωματιστή πέτρα.

6

«Τη βρήκα μόνος μου. Όταν έψαχνα κάτω στη θάλασσα. Μόλις την είδα, σκέφτηκα να τη χαρίσω σε σένα».

Την πήρε στα χέρια της.

«Δεν έχω ξαναδεί πιο όμορφη πέτρα!»

«Πήγαινε τώρα γιατί θα αργήσεις. Θα περάσω σε καμιά ώρα να πάμε να δούμε το θωμά».

«Γεια σου, Δημήτρη!»

Γύρισε και άρχισε να τρέχει. Ο Δημήτρης μπήκε μέσα...

Ο ουρανός σαν ν' άρχισε να σκοτεινιάζει. Κι ένας αέρας χτύπαγε μ' επιμονή τα δέντρα. Το αγόρι ετοιμάστηκε να βγει.

Πλησίασε στο ξέφωτο και κοντοστάθηκε. Ο τόπος που ήταν άλλοτε πλημμυρισμένος από ζωή είχε τώρα σωπάσει. Δεν υπήρχε ψυχή. Μονάχα ερημιά.

Έτρεξε με όλη του τη δύναμη, κρατώντας τη φυσαρμόνικα στο χέρι, προς το λιμάνι. Όποιοι τον έβλεπαν απορούσαν. Ένα καράβι σήκωνε την άγκυρα. Την είδε που στεκόταν στα κάγκελα του πλοίου. Τον είδε και σήκωσε το χέρι της. Κάτι φάνηκε να του λέει, όμως εκείνος δεν την άκουγε. Δυνατός αέρας φύσηξε. Τρύπωσε στη φυσαρμόνικα που σφικτά κρατούσε, κι εκείνη σαν να άφησε έναν ήχο.

Ελένη Κατσαμά, *Σαν τα χελιδόνια*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 1997

1. Απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Τι ήθελε τον Δημήτρη η μικρή Τσιγγάνα;

- Τι της έδωσε ο Δημήτρης;

- Γιατί βιαζόταν η μικρή Τσιγγάνα;

- Ποιοι έμεναν στο ξέφωτο;

Το κείμενο έχει διάλογο ανάμεσα στα δύο παιδιά. Αν θέλαμε να περιγράψουμε αυτά που είπαν σε κάποιον άλλο, τι θα λέγαμε;

Δείτε το παράδειγμα:

ευθύς λόγος

- Πώς και έτσι νωρίς;
- Ήθελα να σου δώσω κάτι.

πλάγιος λόγος

Ο Δημήτρης ρώτησε το κορίτσι πώς και ήρθε τόσο νωρίς και εκείνο του απάντησε ότι ήθελε να του δώσει κάτι.

οι φίλοι μας, οι φίλες μας

Στον **ευθύ λόγο** τα λόγια των παιδιών είναι ακριβώς όπως τα είπαν, ενώ στον **πλάγιο** τα περιγράφουμε. Για να γίνει αυτό:

- Προσθέτουμε τα ονόματα των προσώπων
- Βάζουμε συνδέσμους για να ενώσουν τις προτάσεις
- Χρησιμοποιούμε ρήματα όπως: *ρώτησε, απάντησε, είπε* ή όποιο άλλο χρειάζεται
- Αλλάζουμε το πρόσωπο των ρημάτων από πρώτο σε τρίτο (ήθελα ⇨ ήθελε)

2. Κάντε και εσείς το ίδιο στον παρακάτω διάλογο:

- Μόλις την είδα, σκέφτηκα να τη χαρίσω σε σένα.
- Δεν έχω ξαναδεί πιο όμορφη πέτρα!
- Πήγαινε τώρα γιατί θα αργήσεις.
- Γεια σου, Δημήτρη!

6

Δείτε την τελευταία παράγραφο του κειμένου:

Όποιοι τον έβλεπαν απορούσαν. Ένα καράβι σήκωνε την άγκυρα. Την είδε που στεκόταν στα κάγκελα του πλοίου. Τον είδε και σήκωσε το χέρι της. Κάτι φάνηκε να του λέει, όμως εκείνος δεν την άκουγε. Δυνατός αέρας φύσηξε. Τρύπωνε στη φουσαρμόνικα που σφιχτά κρατούσε, κι εκείνη σαν να άφησε έναν ήχο.

Οι υπογραμμισμένες λέξεις είναι **αντωνυμίες**. Αυτές χρησιμοποιούνται στη θέση ενός ονόματος (αντί + όνομα). Έτσι, και στο κείμενό μας βλέπουμε πως, αντί η συγγραφέας να αναφέρει συνεχώς τον Δημήτρη και το κορίτσι, χρησιμοποιεί αντωνυμίες.

Δεν πρέπει να μπερδεύουμε τα **άρθρα** με τους αδύνατους τύπους των προσωπικών αντωνυμιών.

- ➔ Τα άρθρα συνοδεύουν ονόματα: **τον πατέρα, τη φίλη, το μαγαζί.**
- ➔ Οι αντωνυμίες συνοδεύουν ρήματα: **της έγγραψα, της πήρατε δώρο;**

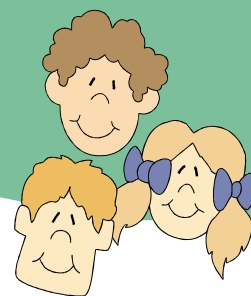

3. Μπορείτε να βρείτε πίσω από ποιες λέξεις κρύβεται το κορίτσι και από ποιες ο Δημήτρης;

Δημήτρης	κορίτσι
τον (έβλεπαν)	

Ξαναγράψτε το κείμενο βάζοντας στη θέση τους τον Δημήτρη και το κορίτσι. Κάντε όποιες αλλαγές είναι απαραίτητες.

Όποιοι έβλεπαν **τον Δημήτρη** απορούσαν.

Οι φίλοι τραγουδάνε

Η φίλιά μας!

Σαν το πουλί απού πετά και μπάλα δεν το πιάνει,
ετσά 'ναι η φίλιά μας κι ο κόσμος δεν τη βάνει!

Το φως του φίλου

Όταν θα έχει ο φίλος σου λόγο κι εμπιστοσύνη,
βαστάς 'να φως και πορπατείς τη νύχτα και δε σβήνει.

Φίλος

Κάνε έναν φίλο Κρητικό και άμα σε συμπαθήσει,
τότε να είσαι σίγουρος πως δε θα σε πουλήσει.

Φίλος γκαρδιακός

Λένε πως η καρδιά χτυπά για να μας δίνει αίμα,
μα γω την έχω να χτυπά για φίλους σαν κι εσένα.

Φτωχός αλλά...

Είμαι φτωχός και το θωρώ, μα έχω καρδιά ατσαλένη,
που σε κιντύνους εκατό για τη φιλιά της μπαίνει.

Κάποιες φορές

Καμιά φορά οι φίλοι σου δεν ξέρουνε τι λένε
και σε πληγώνουνε βαθιά χωρίς να το κατένε.

1. Οι μαντινάδες είναι δίστιχα με δεκαπεντασύλλαβους ομοιοκατάληκτους στίχους που φτιάχνουν αυθόρμητα οι Κρητικοί και σχολιάζουν κάτι που υπάρχει γύρω τους ή περιγράφουν αυτά που αισθάνονται. Περιέχουν πολλές τοπικές λέξεις (ιδιωματικές).

Στις παραπάνω μαντινάδες βρείτε τις ιδιωματικές λέξεις και γράψτε στο τετράδιό σας τη σημασία τους.

2. Γνωρίζετε ότι έχουν καταγραφεί χιλιάδες μαντινάδες που έχουν δημιουργηθεί στην Κρήτη τους τελευταίους αιώνες; Κι ακόμη, ότι υπάρχουν άπειρες άλλες που δεν έχουν καταγραφεί, γιατί οι Κρητικοί για κάθε θέμα και σε κάθε στιγμή της ζωής τους συνεχίζουν να φτιάχνουν μαντινάδες; Μπορείτε κι εσείς να φτιάξετε μαντινάδες; Ξεκινήστε συμπληρώνοντας την επόμενη:

Μπορείτε κι εσείς να φτιάξετε μαντινάδες; Ξεκινήστε συμπληρώνοντας την επόμενη:

Ποτέ σου να μην το χαλάς του φίλου το χατίρι

.....

3. Βρείτε σε ποιο δίστιχο έχουμε **τελικές** προτάσεις και γράψτε τες.

.....
.....

Οι φίλοι γιορτάζουν

Ακτύπη...τα γενέθλια

Σήμερα ο Ακτύπης Ακτυπίδης ξύπνησε με πολύ κέφι. Ζήτημα αν είχε κοιμηθεί μία ώρα όλο το βράδυ. Στριφογύριζε ανυπόμονα και, όταν αποκοιμιόταν, έβλεπε όνειρα με...

*Ιπτάμενες τρούφες, εκλεράκια,
σου α λα κρεμ και κεφτεδάκια!*

Όχι, όχι! Δεν είχε κοιμηθεί νηστικός. Αλλά η μέρα που θα ξημέρωνε ήταν αυτή των γενεθλίων του. Των δέκατων γενεθλίων της ζωής του!

Επιτέλους όμως ξημέρωσε. Ο Ακτύπης πετάχτηκε σαν ελατήριο από το κρεβάτι του και όρμησε στην κουζίνα...

Σε λίγο, όλη η οικογένεια, ο κύριος Ακτυπίδης, η κυρία Ακτυπίδου και ο Βαλάντης, ο μικρός αδερφός του Ακτύπη, έτρωγαν το αφράτο κέικ με ρευστή σοκολάτα – σπειαλιτέ της γιαγιάς. Ο Ακτύπης άρχισε ν' ανησυχεί. Γιατί κανείς δεν του λέει «Χρόνια πολλά»; Το ξέχασαν μήπως; Όσοι να προλάβει να τον πιάσει το παράπονο, εμφανίστηκε η μαμά του μ' ένα πελώριο κουτί, που δε χώραγε καλά καλά από την πόρτα της κουζίνας. Γιούπιιι! Αυτό ήταν. Δε χωρούσε αμφιβολία. Το ποδήλατο βουνού που είχε ζητήσει!

«Χρόνια πολλά, χρόνια πολλά» ευχήθηκαν όλοι στον Ακτύπη. Γέμισε η κουζίνα αγκαλιές, φιλία και χαρτιά περιτυλίγματος. Ο Ακτύπης, ξαναμμένος από χαρά, καβάλησε το ποδήλατο και διέσχισε το σαλόνι, ανάμεσα από τους καναπέδες και τις πολυθρόνες. Όταν η μαμά του είδε την πίσω ρόδα του ποδηλάτου να περνάει ξυστά από το κινέζικο βάζο της, έγινε καταπράσινη! Αλλά δεν είπε τίποτα, γιατί σήμερα ήταν η μέρα του Ακτύπη. Όλο το πρωινό πέρασε με τις ετοιμασίες για το πάρτι γενεθλίων. Τυροπιτάκια ψήνονταν στον φούρνο, πιατέλες με κεφτεδάκια και μπόμπες πηγαينوέρχονταν, χαρτοπετσέτες με τον Σκρουτζ και ποτήρια με τη Μίνι απλώθηκαν στο τραπέζι, ο κήπος καθαρίστηκε, όλα ετοιμάστηκαν όπως έπρεπε. Στις έξι ακριβώς κατέφθασαν οι πρώτοι: ο Άκης και η Παυλίνα. Αμέσως μετά η Λία και η Μαρία, ύστερα ο Γιώργος, ο Γρηγόρης, η Μάνια, ο Ευριπίδης, ώσπου μαζεύτηκαν

οι φίλοι μας, οι φίλες μας

όλοι... Έπαιξαν πολλά παιχνίδια. Σκυταλοδρομίες, «στρατιωτάκια αμίλητα-ακούνητα-αγέλαστα», κρυφτό, νεροπόλεμο, τυφλόμυγα, πειρατές, κλέφτες κι αστυνόμους, μέλισσα, μήλα, μπαλονομαχίες, μακριά γαϊδούρα, κυνήγι θησαυρού κι ένα καινούριο παιχνίδι που σκαρφίστηκαν εκείνη την ώρα και το ονόμασαν «αμπελοφιλοσοφίες».

Ο Ακτύπης είχε μεγάλη τύχη. Η ομάδα του νικούσε συνεχώς. Είχε πια νυχτώσει για τα καλά και οι γονείς είχαν έρθει να πάρουν τα παιδιά τους.

«Ένα μόνο παιχνίδι, μαμά» φώναζε ο Ακτύπης στη μαμά του «μόνο τσουβαλοδρομίες!». Ο ιδρώτας έσταζε από το κούτελό του. Το πουκάμισό του κρεμόταν έξω από το παντελόνι, το γόνατό του είχε γρατσουνιστεί κι έτρεχε λίγο αίμα, αλλά εκείνος χαμπάρι δεν έπαιρνε. «Διαλέγω πρώτος την ομάδα μου!» φώναξε.

«Γρηγόρης, Γιώργος, Μανόλης, εσείς μαζί μου!» Ο Ευριπίδης τον κοίταξε παρακλητικά: «Κι εμένα, Ακτύπη. Πάρε με στην ομάδα σου!».

Ο Ακτύπης είπε: «Στον επόμενο γύρο, Ευριπίδη».

περιοδικό «Ερευνητές», Η Καθημερινή, 25/3/01

1. Απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Πού έγιναν αυτά που αναφέρονται στο κείμενο;
- Πότε έγιναν;
- Ποια πρόσωπα παίρνουν μέρος;
- Τι κάνουν, τι λένε και τι σκέφτονται τα πρόσωπα που παίρνουν μέρος;

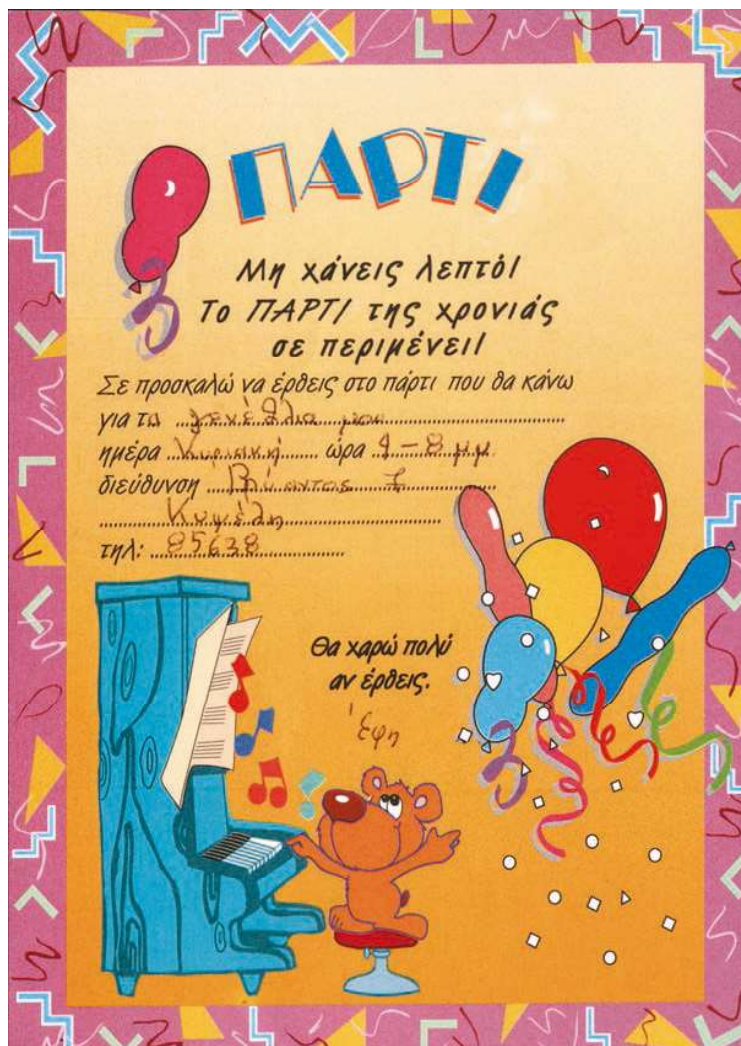

6

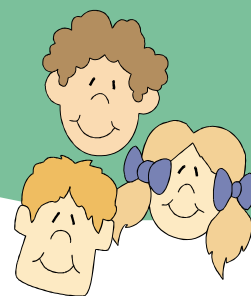

2. Το κείμενό μας έχει τίτλο «Ακτύπη...τα γενέθλια». Γιατί; Ποιος άλλος χιουμοριστικός τίτλος θα ήταν κατάλληλος γι' αυτό το κείμενο;

3. Οι συμμαθητές σας στο σχολείο συχνά σας δίνουν προσκλήσεις για να σας προσκαλέσουν στα γενέθλιά τους. Να φτιάξετε μια πρόσκληση για το πάρτι του Ακτύπη και να του τη δώσετε για να προσκαλέσει τους φίλους του.

οι φίλοι μας, οι φίλες μας

Τι πρέπει να περιέχει οπωσδήποτε το κείμενο της πρόσκλησης;

- Ποιος προσκαλείται
- Την ημέρα που θα γίνει το πάρτι
- Την ώρα
- Τη διεύθυνση
- Το τηλέφωνο
- Ποιος προσκαλεί

Προσέξτε τη διαφορά με προσκλήσεις όπως η παρακάτω:

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Ο Δήμος Πατρέων, η ΔΕΠΑΠ και το περιοδικό «Το δόντι» σας καλούν να παρακολουθήσετε την ημερίδα* που θα διοργανωθεί το Σάββατο 1 Νοεμβρίου 2003 στο ξενοδοχείο «Βυζαντινό». Οι εργασίες θα ξεκινήσουν στις 10.30 π.μ. και θα ολοκληρωθούν στις 3.00 μ.μ.

Η ημερίδα εντάσσεται στη σειρά εκδηλώσεων που διοργανώνονται στην Πάτρα για να γιορταστούν τα εξήντα χρόνια από τον θάνατο του Κωστή Παλαμά. Στην ίδια σειρά εντάσσεται και η έκθεση που φιλοξενείται στη Δημοτική Πινακοθήκη Πατρών μέχρι τις 4 Νοεμβρίου και περιλαμβάνει έκθεση φωτογραφίας και συλλογή σπάνιων εκδόσεων βιβλίων και περιοδικών με μελέτες για τη ζωή και το έργο του Κωστή Παλαμά.

Οι εκδηλώσεις διοργανώνονται με τη συνεργασία του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου και την υποστήριξη του Συνδέσμου Φιλολόγων Πατρών.

Ποιος έφτιαξε την πρόσκληση; Για ποιο σκοπό; Σε ποιους απευθύνεται;

*ημερίδα: επιστημονική ή πολιτιστική εκδήλωση που διαρκεί μία ημέρα

6

Την ημέρα των γενεθλίων του ο Ακτύπης συζητάει με τη μητέρα του και τους φίλους του. Υπογραμμίστε τα λόγια του Ακτύπη. Τι παρατηρείτε;

... έχουμε **ΕΥΘΥ ΛΟΓΟ**.

«Διαλέγω πρώτος την ομάδα μου!» φώναξε. Τα λόγια του Ακτύπη βρίσκονται μέσα σε εισαγωγικά «.....», άρα...

... έχουμε **ΠΛΑΓΙΟ ΛΟΓΟ**.

Ο Ακτύπης φώναξε ότι διαλέγει πρώτος την ομάδα του. Εδώ δεν υπάρχουν εισαγωγικά, άρα...

4. Είστε ένας φίλος του Ακτύπη. Γυρίζοντας στο σπίτι μετά το πάρτι, λέτε στη μητέρα σας τι είπαν ο Ακτύπης με τον Ευριπίδη.

Διαβάστε και πάλι τον διάλογο που είχαν μεταξύ τους τα δύο παιδιά.

Ο Ευριπίδης τον κοίταξε παρακλητικά: «Κι εμένα, Ακτύπη. Πάρε με στην ομάδα σου!».

Ο Ακτύπης είπε: «Στον επόμενο γύρο, Ευριπίδη».

Γράψε σε **πλάγιο λόγο** τον διάλογο ανάμεσα στα δύο παιδιά:

Ο Ευριπίδης παρακάλεσε τον Ακτύπη να

.....

Μαθαίνω περισσότερα για τη φιλία

Δημόπουλος Ντίνος, *Το γειτονόπουλο του καλοκαιριού*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 1996.

Έντε Μίχαελ, *Ο Τζιμ Κνοπφ και ο μηχανοδηγός Λουκάς*, μετάφρ. Κ. Σίνου, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 1991.

Θάνου-Κουζιώκα Αγγελική, *Το σεργιάνι των χαρταετών στην Ενωμένη Ευρώπη*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 2000.

Καλιότσος Παντελής, *Ένα σακί μαλλιά*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2000.

Κοντολέων Μάνος, *Ο Ορέστης και το υπόγειο*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2003.

Μακρή Λένα, *Ο ταύρος το 'σκασε*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 2003.

Μερικά Λένα, *Οι γιατροί του νέου κόσμου*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 2003.

Μποσκό Ανρί, *Το παιδί και το ποτάμι*, εκδ. Σύγχρονοι Ορίζοντες, Αθήνα, 2000.

Narayan Rasipuram Krishnaswami, *Ο Σουάμι και οι φίλοι*, μετάφρ. Μ. Κονδύλη, εκδ. Μεταίχμιο, Αθήνα, 2003.

Ούλμαν Φρεντ, *Ξαναβρήκα το φίλο μου*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 1999.

Παπαντωνίου Ζαχαρίας, *Τα ψηλά βουνά*, εκδ. Εστία, Αθήνα.

Σαραντίτη Ελένη, *Ο κήπος με τα αγάλματα*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 2002.

Σαρή Ζωρζ, *Τα στενά παπούτσια*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 1991.

Τραγάκης Στρατής, *Σαρακηνικό*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 1996.

Ανθολόγιο: Μ. Λοΐζου, *Το χαμογελαστό συννεφάκι*, σελ. 253

Ε. Σαραντίτη, *[Οι φίλοι μας οι τσιγγάνοι]*, σελ. 256

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α').

Απογορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.